21/05/2021

Πασχ. Βαλσαμίδης: «Ο μακαριστός Μητροπολίτης Νικαίας Κωνσταντίνος»

/ Συνεντεύξεις

Συνέντευξη του Αναπληρωτή Καθηγητή του ΔΠΘ Πασχάλη Βαλσαμίδη στην Ευγενία Δίτσα για τον μακαριστό Μητροπολίτη Γέροντα Νικαίας Κωνσταντίνο, με αφορμή την εκδημία του στις 8 Απριλίου του 2021 και την πρώτη φορά που στη γιορτή του θα είναι απών από τα επίγεια.

Στη φωτογραφία ο Μητροπολίτης Νικαίας Κωνσταντίνος σε συνεργασία με τον Αν. Καθηγητή του Δ.Π.Θ. Πασχάλη Βαλσαμίδη στον αυλόγυρο του Ναού της Αγίας Παρασκευής Θεραπείων (Αρχείο Π. Βαλσαμίδη, φωτ. 1.8.2012).

Ο μακαριστός Μητροπολίτης Γέρων Νικαίας Κωνσταντίνος Χαρισιάδης γεννήθηκε στη Χαλκηδόνα στις 23 Ιουλίου 1929 και αποδήμησε εις Κύριον στην Κωνσταντινούπολη. Ο Κωνσταντινουπολίτης Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του ΔΠΘ, Πασχάλης Βαλσαμίδης, βρισκόταν για

πολλά χρόνια κοντά του και ως πνευματικό του παιδί. Σήμερα, σκιαγραφεί στο Διεθνές Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων «Ορθοδοξία» το χαρακτήρα του αείμνηστου Μητροπολίτη, περιγράφοντας τα χαρίσματά του και στιγμές από τη ζωή του.

Διαβάστε τη συνέντευξη:

Ποια ήταν η προσωπική σας σχέση με τον μακαριστό Μητροπολίτη Νικαίας κυρό Κωνσταντίνο;

Ο μακαριστός ήταν Γέροντάς μου. Σχετιζόμουν μαζί του από τα παιδικά μου χρόνια. Τον βοηθούσα σε όλες τις ακολουθίες που τελούσε στους ναούς. Με καθοδηγούσε πνευματικά και με βοήθησε σε δύσκολες στιγμές της ζωής μου και σε όλα τα στάδια των σπουδών μου. Όταν έκλεισε το λυκειακό τμήμα της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, βρέθηκα στην Αλεξανδρούπολη, για να ολοκληρώσω τις σπουδές μου.

Τότε, είχε έρθει, για να με δει, διότι το διάστημα εκείνο δεν μπορούσα να πάω στην Πόλη. Φιλοξενήθηκε από τον τότε Μητροπολίτη Αλεξανδρουπόλεως Άνθιμο, νυν Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης, και ενδιαφέρθηκε για μένα και για άλλους δύο συμμαθητές μου από το Μακροχώρι της Κωνσταντινούπολης. Ακόμα μία φορά ήρθε από την Αθήνα στην Αλεξανδρούπολη αεροπορικώς για να με δει. Συναντηθήκαμε για λίγες ώρες στο κυλικείο του αεροδρομίου, για να συζητήσουμε για τις ανώτερες σπουδές μου και για θέματα που με απασχολούσαν, και επέστρεψε αυθημερόν! Νοιαζόταν και ήταν άνθρωπος της προσφοράς.

Στη δύσκολη περίοδο των σπουδών μου με βοήθησε οικονομικά και με εμψύχωσε να σπουδάσω. Στην αρχή επιθυμούσε να γίνω κληρικός, αλλά χαιρόταν που προόδευα και που είχα γίνει καθηγητής πανεπιστημίου. Ένιωθε υπερήφανος για μένα, όπως και εγώ που είχα έναν καλό Γέροντα.

Κάθε φορά που πήγαινα στην Πόλη, βρισκόμασταν σε ναούς, στο σπίτι του, σε εστιατόρια, σε καφετέριες και συζητούσαμε ώρες ολόκληρες για διάφορα θέματα. Μάθαινα για το Πατριαρχείο, για παλαιές εποχές, για τους Ρωμιούς, για διάφορα πρόσωπα και για την Πόλη. Ήταν ευχάριστος στις συζητήσεις, κοινωνικός, με χιούμορ και συζητούσε μαζί μου ακόμα και προσωπικά του θέματα. Οι συζητήσεις που είχαμε ήταν πάντα επιπέδου, εποικοδομητικές και ωφέλιμες. Ήταν βαθύς γνώστης της ιστορίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου, γνώριζε γεγονότα, πρόσωπα και είχε πολύ καλή μνήμη. Απαντούσε στις ερωτήσεις με ευθύτητα, δίκαια χωρίς υπερβολές και έλυνε τις απορίες μου. Κοντά του διδάχθηκα/έμαθα πολλά και απέκτησα εφόδια, που με βοήθησαν και στη ζωή μου και στο

Πανεπιστήμιο. Ήταν πραγματικά μεγάλος δάσκαλος για μένα, όπως ήταν επίσης και ο μακαριστός Άγιος Θεοδωρουπόλεως Γερμανός, ο καθηγητής μου, Βασίλειος Σταυρίδης κ.ά.

Πώς ήταν ο μακαριστός Μητροπολίτης Νικαίας Κωνσταντίνος ως άνθρωπος;

Ήταν μορφή των παλαιών παραδοσιακών ιεραρχών του Οικουμενικού Πατριαρχείου με φαναριώτικη διπλωματία. Χαρισματικός στο λόγο, τηρητής της λειτουργικής τάξης και του τυπικού, δραστήριος, δυναμικός, κοινωνικός, αγαπητός και σεβαστός από τους πάντες. Ξεχώριζε για την ευγένειά του, την αρχοντιά του, το χιούμορ του που δημιουργούσε ευχάριστη ατμόσφαιρα και έκανε ωραίες συζητήσεις. Μεριμνούσε για τη Μητρόπολη Δέρκων και φρόντιζε τα πάντα να γίνονται με τάξη και στην ώρα τους. Λειτουργούσε με πειθαρχία, την οποία μετέδιδε στους κληρικούς του. Ήταν πολύ αυστηρός κατά τη διάρκεια των ακολουθιών και όταν δεν τηρούταν η τάξη έκανε παρατηρήσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις έβαζε τις φωνές. Νευρίαζε εύκολα, κοκκίνιζε, έκανε συστάσεις, αλλά ο εκνευρισμός του κρατούσε πολύ λίγο και τελικά κατέληγε σε ένα γλυκό χαμόγελο. Τα τελευταία δέκα χρόνια δεν εκνευριζόταν και ήταν πολύ ήρεμος.

Αγαπούσε τον συνάνθρωπο και ήταν πάντα πρόθυμος να τον βοηθήσει ανεξαρτήτως θρησκεύματος του άλλου. Μικροί-μεγάλοι έτρεχαν να τον συμβουλευτούν και να του πουν τον πόνο τους. Στις μεγάλες γιορτές, όπως τα Χριστούγεννα, την Πρωτοχρονιά, το Πάσχα και της Παναγίας αλλά και άλλες μέρες του χρόνου, έδινε στους νέους και σε αυτούς που τον βοηθούσαν χαρτζιλίκι, όπως το αποκαλούσε. Το προσέφερε με γλυκό χαμόγελο κρυφά, μέσα σε φακελάκι ή στο χέρι. Ένας από αυτούς που έπαιρνε πολύ καλό χαρτζιλίκι ήμουν κι εγώ μέχρι την τελευταία φορά που τον συνάντησα στα Θεραπειά, της Παναγίας.

Έκτοτε δεν μπόρεσα να πάω στην Πόλη λόγω της πανδημίας, αλλά τον έπαιρνα και με έπαιρνε τηλέφωνο και μιλούσαμε. Σε μία από τις συναντήσεις μας μου αποκάλυψε πως όταν ήταν παιδί ο Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος, μετέπειτα Οικουμενικός Πατριάρχης, του έδινε χαρτζιλίκι. Την παραμονή κάποιου Πάσχα του έδωσε 5 λίρες Τουρκίας, που ήταν πολλά χρήματα για εκείνη την εποχή. Με τα χρήματα αυτά πήγε σε ένα μεγάλο υποδηματοποιείο της Πόλης και αγόρασε ένα καλό ζευγάρι παπούτσια. Ο Γέροντας προερχόταν από εύπορη οικογένεια και δεν είχε ανάγκη από χρήματα. Ο Μάξιμος γνώριζε την οικογένειά του. Με τη σοφία που τον διέκρινε δεν ξεχώρισε τον μικρό Κωνσταντίνο από αυτούς που είχαν ανάγκη και του μεταλαμπάδευσε το έθιμο «χαρτζιλίκι», που συνηθίζεται από τους παραδοσιακούς Φαναριώτες ιεράρχες, και το οποίο διατήρησε μέχρι το θάνατό του.

Μεγάλη Παρασκευή στο Μητροπολιτικό Ναό της Αγίας Παρασκευής Θεραπείων (Αρχείο Π. Βαλσαμίδη, φωτ. 2.4.2010).

Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του ως Ποιμένας; Τι θα ξεχωρίζατε στη διακονία του στην Ιερά Μητρόπολη Δέρκων;

Ήταν πολύ καλός Ποιμένας. Είχε πραγματοποιήσει σπουδές στο Παρίσι στον

Πρακτικό Κλάδο της Θεολογίας στο Ανώτατο Ινστιτούτο Κατηχητικής-Ποιμαντικής. Μεριμνούσε για όλα τα προβλήματα της επαρχίας του. **Ενδιαφερόταν για τους ανθρώπους με αγάπη, στοργή και τους βοηθούσε στις δύσκολες στιγμές. Έτρεχε μόνος του για όλες τις υποθέσεις της Μητροπόλεως. Δεν είχε μητροπολιτικό μέγαρο. Είχε πυρποληθεί τη νύκτα των γεγονότων της 6/7 Σεπτεμβρίου του 1955**. Εργαζόταν στην οικία του· τα πρώτα 17 χρόνια στο Βουγιούκδερε και στη συνέχεια στον Άγιο Στέφανο. Έγγραφε και απαντούσε σε επιστολές, συνέτασσε πιστοποιητικά, ληξιαρχικές πράξεις και τις καταχωρούσε στους κώδικες. Οι κληρικοί του δεν ήταν ιδιαίτερα μορφωμένοι, ενώ ήταν και ηλικιωμένοι. Τον βοηθούσε ο Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως Γερμανός από το 1977 έως το 1990 και στη συνέχεια έμεινε μόνος του. Ήταν πολύ δύσκολες εκείνες οι εποχές. Τα τελευταία χρόνια της ποιμαντορίας του απέκτησε έναν νέο άγαμο θεολόγο κληρικό, τον οποίο είχε σπουδάσει από τα παιδικά του χρόνια. Σε γενικές γραμμές ήταν ο Δεσπότης μας, ο Πατέρας μας.

Κοπή της Βασιλόπιτας στην κοινότητα Θεραπείων (Αρχείο Π. Βαλσαμίδη, φωτ. 1.1.2009).

Ζώντας όλη του την ζωή στην Τουρκία, πώς αντιμετώπιζε τα γεγονότα που συνέβαιναν εναντίον της ρωμαίικης κοινότητας στην Πόλη;

Ανέλαβε το 1977 σε μία πολύ δύσκολη εποχή σε σχέση με την άλλοτε πολυπληθέστατη Μητρόπολη Δέρκων. Οι περισσότεροι Ρωμιοί είχαν φύγει και συνέχιζαν να φεύγουν στην Ελλάδα. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν ήταν καλές λόγω του Κυπριακού ζητήματος. Υπήρχε πολύς φανατισμός εναντίον των μειονοτήτων. Οι Ρωμιοί της Πόλης είναι νομοταγείς πολίτες και αποφεύγουν ακόμα τις διενέξεις μεταξύ τους και προσπαθούν να έχουν με όλους καλές σχέσεις. Δεν απασχολούν την αστυνομία και τα δικαστήρια ούτε πράττουν ποινικά αδικήματα. Προσέχουν πολύ. Έτσι, δεν είχε να αντιμετωπίσει γεγονότα εναντίον των Ρωμιών. **Αντιμετώπισε όμως προβλήματα με τα ιερά καθιδρύματα.**

Τον Μάρτιο του 1977, που ανήλθε στο θρόνο της Μητροπόλεως Δέρκων βρήκε το αγίασμα της Αγίας Κυριακής Θεραπείων σε άσχημη κατάσταση. Η στέγη του είχε υποχωρήσει και οι τοίχοι του σχεδόν είχαν ισοπεδωθεί και παρέμενε κλειστό. Κατάφερε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα να ανακαινίσει το αγίασμα και στις 7 Ιουλίου 1977 τέλεσε υπαίθρια Επιλύχνιο Ευχαριστία. Η διάσωσή του οφείλεται στον μακαριστό, διότι βρισκόταν τότε σε βουνό απομακρυσμένο μέσα σε άλσος και κινδύνευε να εξαφανιστεί.

Κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, το 1915, στο ναό του Αγίου Νικήτα Κεφελίκιοϊ είχε πέσει μία οβίδα του Ρωσικού στόλου, η οποία κατέστρεψε το εσωτερικό του. Έκτοτε στα ερείπιά του, στη μνήμη του τελούνταν εσπερινός και θεία λειτουργία. Το 1979 αποφασίστηκε να διευρυνθεί η οδός που διερχόταν μπροστά από το ναό και οι εκσκαφείς κατέστρεψαν ένα μέρος του, ενώ στο υπόλοιπο έριξαν το χώμα από την εκσκαφή. Ο Γέροντας κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες να διασώσει τα ερείπια του ναού με σκοπό στο μέλλον να τον επισκευάσει, αλλά δεν το κατάφερε λόγω της πολιτικής κατάστασης που επικρατούσε. Στη συνέχεια χάθηκαν τα ίχνη του ναού και του αγιάσματος. Το 2014 η κοινότητα Νεοχωρίου Βοσπόρου διοργάνωσε εσπερίδα στην οποία έλαβα μέρος με θέμα για την εκπαιδευτική κατάσταση στο Κεφελίκιοϊ. Αργότερα το 2016, έγραψα βιβλίο για την κοινότητα Κεφελίκιοϊ. Κατά τη διάρκεια της συγγραφής του βιβλίου πραγματοποίησα επιτόπια έρευνα και συνάντησα στην περιοχή, όπου υπήρχε ο ναός, στην είσοδο του κήπου μιας πολυτελούς κατοικίας την κόγχη του ιερού βήματος, τμήμα από τοίχο του ναού και να ρέει το αγίασμα του Αγίου Νικήτα. Ο Τούρκος ιδιοκτήτης είναι μορφωμένος και όπως φαίνεται φρόντισε να επαναφέρει στην επιφάνεια ό,τι απέμεινε από το ναό και το αγίασμα. Σήμερα, η εκκλησιαστική επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες να επαναλειτουργήσει ο ιερός τόπος.

Επίσης, **από τα τέλη Σεπτεμβρίου του 1984 έως τον Μάιο του 1985 ο Γέροντας αντιμετώπισε το ζήτημα της κατεδάφισης τμήματος του ναού Αγίου Γεωργίου Μακροχωρίου, με σκοπό τη διεύρυνση της οδού που διερχόταν από το ναό. Παρά τις προσπάθειες και τις ενέργειες που έκανε**

δεν μπόρεσε να αποτρέψει την απόφασή της Δημαρχίας με αποτέλεσμα να κατεδαφιστεί τμήμα του ναού και να περιοριστεί το μήκος του κατά 6.30 μέτρα.

Ακόμα, πρέπει να πούμε ότι παλαιότερα γίνονταν βανδαλισμοί στα νεκροταφεία μας. Σημειώθηκαν και στη Μητρόπολη Δέρκων, κυρίως στο νεκροταφείο των Θεραπείων κ.α. Ο μακαριστός κατήγγειλε πολλές φορές τα συμβάντα στις αρχές και κατάφερε να αποσπάσει άδειες να κτιστούν μικρές οικίες εντός των νεκροταφείων και να τοποθετηθούν φύλακες, με αποτέλεσμα να προστατεύονται οι τάφοι των προγόνων μας.

Από τις αρχές τις δεκαετίας του 1970 δεν επιτρεπόταν να γίνονται εκλογές εφοροεπιτρόπων έως το 1991. Παρέμειναν οι εκλεγμένοι, από τους οποίους κάποιοι έφυγαν στην Ελλάδα και κάποιοι πέθαναν. Ο Γέροντας κατά καιρούς αναγκάστηκε να διορίσει εξ οφφικίου εφοροεπιτρόπους, τους οποίους επίσημα δεν αναγνώριζε το κράτος.

Τα τελευταία χρόνια χαιρόταν που το κράτος άλλαξε τακτική και ενδιαφερόταν για τα κοινοτικά προβλήματά μας. Επίσης, χαιρόταν και για την τουρκική υπηκοότητα που έλαβαν κληρικοί από το εξωτερικό, για να συνεχίσει το Οικουμενικό Πατριαρχείο την ιστορική πορεία του.

Ποιες ήταν οι συμβουλές του στους Ρωμιούς της Πόλης;

Συμβούλευε όπως όλοι οι κληρικοί πάντα το καλό. Απέτρεπε τις πονηρές σκέψεις και τα πονηρά πνεύματα. Οι Ρωμιοί ζούσαν μέσα σε ένα κοσμοπολίτικο περιβάλλον. Μετά τη δεκαετία του 1960 στην Πόλη ήρθαν πολλοί αμόρφωτοι άνθρωποι από τα βάθη της Ανατολής. Η Πόλη έχασε τον χαρακτήρα της. Αυτοί οι άνθρωποι δημιουργούσαν προβλήματα ακόμα και στους Τούρκους μέχρι να προσαρμοστούν στο νέο τους περιβάλλον. Τα χρόνια εκείνα δεχόμασταν συμβουλές από τους γονείς μας, από μεγαλύτερους και από τον Δεσπότη μας, να προσέχουμε στην καθημερινή μας ζωή. **Στα κηρύγματά του προσπαθούσε να δώσει μηνύματα πίστης και αγάπης στο Θεό και προέτρεπε το ποίμνιό του να εκκλησιάζεται τακτικά.** Συμβούλευε τους νέους πνευματικά, ηθικά, στις σπουδές τους και τους βοηθούσε να σπουδάσουν στην Τουρκία και στο εξωτερικό. Τους συμβούλευε να προσέχουν και να αποφεύγουν κάποιους ανθρώπους λόγω της πολιτικής κατάστασης που επικρατούσε τότε στην Τουρκία. Συνεργαζόταν άριστα με τους εφοροεπιτρόπους και τους συμβούλευε πώς να χειρίζονται τις υποθέσεις των ναών και των σχολείων.

Ποιο ήταν το έργο του;

Κράτησε σε δύσκολες εποχές ανοιχτούς τους ναούς της Μητροπόλεως Δέρκων και ενδιαφέρθηκε για τη σωστή λειτουργία των σχολείων και για τη μόρφωση των νέων. Τα παλαιά χρόνια υπήρχε μεγάλη έλλειψη κληρικών. Από το εξωτερικό δεν επιτρέπονταν να εγκατασταθούν κληρικοί στην Τουρκία. Οι κληρικοί του ήταν ηλικιωμένοι και είχαν πολλά χρόνια διακονία στην Μητρόπολη. Διάκονο δεν είχε. Έρχονταν διάκονοι από το Πατριαρχείο και λάμβαναν μέρος στις ακολουθίες και στις μεγάλες εορτές. Στα μετέπειτα χρόνια απέκτησε διακόνους, αλλά τους είχε για μικρό χρονικό διάστημα, διότι είχε ανάγκη από ιερείς. Αναγκαζόταν πολλές φορές να λειτουργεί μόνος του ή να κάνει τον ψάλτη. Δεν χειροτονούσε εύκολα κληρικούς. Συγκεκριμένα, στο ναό της Αγίας Παρασκευής Βουγιούκδερε μετά το θάνατο του ιερέα Θεόδωρου Ενωτιάδη, το 1980, δεν χειροτόνησε ιερέα μέχρι το 2011, που ποίμανε τη Μητρόπολη. Ο διάδοχός του, Μητροπολίτης Γέρων Δέρκων Απόστολος, είναι επίσης πολύ αυστηρός στις χειροτονίες. Χειροτόνησε ιερέα τον διάκονο του μακαριστού Νικαίας, γιο του αείμνηστου ιερέα Βασίλειου Καρατζίκου, ιερατικού προϊσταμένου του Μητροπολιτικού Ναού του Αγίου Δημητρίου Πριγκήπου, το 2013, και ο ναός της Αγίας Παρασκευής Βουγιούκδερε απέκτησε ιερέα μετά από 33 χρόνια! Ανακαίνισε τους περισσότερους ναούς της Μητροπόλεως Δέρκων συγκεντρώνοντας χρήματα κυρίως από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Πραγματοποίησε αξιόλογο εκκλησιαστικό, ποιμαντικό, φιλανθρωπικό και κοινωνικό έργο. Επίσης, διέσωσε και συντήρησε τα κατάλοιπα του κατεδαφισθέντος Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Γεωργίου Θεραπείων (1958). Ποίμανε τη Μητρόπολη Δέρκων 35 έτη σε δύσκολες εποχές. Ήταν πνευματικός πατέρας πολλών, ενώ βοήθησε φτωχούς και φρόντισε να σπουδάσουν μαθητές και φοιτητές.

Τι θυμάστε εσείς πιο έντονα από τη διακονία του;

Στη Μητρόπολη Δέρκων τον βλέπαμε Πατέρα μας και ναυαγοσώστη των... προβλημάτων μας. Όταν είχαμε κάποιο σοβαρό πρόβλημα, η πρώτη σκέψη που ερχόταν στο μυαλό μας ήταν να πάμε στον «Κωνσταντίνο» και να ζητήσουμε τη βοήθειά του. Μας δεχόταν στο σπίτι του. Άκουγε με προσοχή και συζητούσε τα προβλήματα. Μας εμψύχωνε, έβρισκε τρόπους και λύσεις, ακόμα μεσολαβούσε σε ανθρώπους που γνώριζε και έλυνε τα πάντα. Καθοδηγούσε πνευματικά το ποίμνιό του, το αγαπούσε και μεριμνούσε για όλα. Ακόμα, ενδιαφερόταν για τους συνανθρώπους του, που ήταν και εκτός της επαρχίας του. Δεν διέκρινε ανθρώπους ανάλογα με το θρήσκευμά τους. Ήταν πραγματικά μία σπάνια μορφή, καλός λειτουργός του Υψίστου και έψαλλε πολύ καλά χωρίς να χρησιμοποιεί βιβλία της βυζαντινής μουσικής. Έχω πολλές αναμνήσεις από την ποιμαντική και λειτουργική

ζωή του και έχω κρατήσει σημειώσεις, από τις οποίες μερικές δημοσίευσα στις μελέτες μου.

Πώς ήταν στην καθημερινή ζωή του με τους Τούρκους;

Με τους Τούρκους διατηρούσε άριστες σχέσεις, αγαπούσε τον τουρκικό λαό και τον θαύμαζε για τη φιλοτιμία του. Πολλοί Τούρκοι στο δρόμο τον διέκριναν από την ενδυμασία του, που ήταν κληρικός, τον σεβόταν και τον χαιρετούσαν. Υπήρχαν, βέβαια, και περιπτώσεις που δεν τον έβλεπαν με καλό μάτι. Και αυτούς τους δικαιολογούσε. Μου έλεγε: «Αυτοί οι άνθρωποι ήρθαν από την Ανατολή στην Πόλη, για να δουν μία άσπρη μέρα και δεν μας γνωρίζουν καλά και νομίζουν ότι ήμαστε εχθροί τους». Λυπόταν αυτούς που είχαν έρθει από τη Μικρά Ασία και ήταν σε άσχημη οικονομική κατάσταση. Κυρίως οικογένειες που είχαν πολλά μικρά παιδιά και δεν είχαν δυνατότητα να τους παρέχουν τα βασικά αγαθά και τη μόρφωσή τους. Όταν ζητούσαν τη βοήθειά του, τους βοηθούσε. Είχε πολύ καλές σχέσεις με τους Τούρκους γείτονές του, με τους μπακάληδες, τους χασάπηδες, τους μανάβηδες, τους ψαράδες κ.ά. Φορούσε μαύρο στην τσάκα κουστούμι, γραβάτα, μαύρο καπέλο και μαύρα βαμμένα γυαλιστερά παπούτσια, όπως επιβάλλεται στους Ρωμιούς της Πόλης. Έμπαινε στα μαγαζιά με χαμόγελο, με κομπλιμέντα και δημιουργούσε χαρμόσυνη ατμόσφαιρα. Ήξερε να ψωνίζει, τον άρεζαν τα καλά πράγματα. Τα μπαϊράμια περνούσε από τα μαγαζιά που ψώνιζε και ευχόταν τους Τούρκους για το μπαϊράμι και τους έδινε χρήματα.

Στιγμιότυπο από τη λιτανεία στο Ναό της Αγίας Παρασκευής Βουγιούκδερε. (Αρχείο Π. Βαλσαμίδη, φωτ. 4.4.2010).

Στην Πόλη οι Μητροπολίτες δεν έχουν αυτοκίνητα, όπως έχουν στην Ελλάδα. Ο Γέροντας για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα είχε κάποιον ταξιτζή ονόματι Μουζαφέρ με παχύ μουστάκι, τον οποίο προσφωνούσε Μουζαφέρ Μπέη. Είχε ένα παλαιό ευρύχωρο αμάξι της εποχής, χρώματος μαύρου, που στο πίσω μέρος του έγραφε τη φράση kara yılan (μαύρο φίδι). Είχε συνεννοηθεί να τον περιμένει στην είσοδο της πολυκατοικίας στο Βουγιούκδερε κάθε Κυριακή το πρωί και στις γιορτές στις 8.30, για να τον πηγαίνει στον Άγιο Στέφανο, στο Μακροχώρι, στα Θεραπειά και στο Γενή Μαχαλέ, για να λειτουργεί στους ναούς της επαρχίας του. Τον οδηγό τον χρησιμοποιούσε και όταν πήγαινε στο Πατριαρχείο, που τότε ήταν μόνιμος συνοδικός και για άλλες υποθέσεις του. **Το χρονικό διάστημα αυτό τον βοηθούσα σε όλες τις ακολουθίες που τελούσε και πήγαινα από τα Θεραπειά στο Βουγιούκδερε. Φρόντιζα να είμαι πριν τις 8.30, διότι ο Γέροντας ήταν στην πόρτα της πολυκατοικίας ακριβώς στις 8.30. Κάθε φορά μας έδειχνε το ρολόι του χεριού και έλεγε χαριτολογώντας: «Είμαι στην ώρα μου» και μετά μπαίναμε στο αυτοκίνητο. Στο δρόμο έκανε διάφορες συζητήσεις με τον Μουζαφέρ Μπέη για την καθημερινότητα του λαού, για ατυχήματα, για θρησκευτικά, πολιτικά ζητήματα κ.ά.** Οι δρόμοι

τις Κυριακές ήταν ανοιχτοί και ο οδηγός οδηγούσε με κανονική ταχύτητα. Ο Γέροντας του έλεγε: «Μη φοβάσαι! Πάτα το γκάζι!». Ο οδηγός υπάκουε και έτρεχε υπερβολικά. Σε κάποια στιγμή όταν άρχιζε να κουνάει το παλαιό αμάξι, χαριτολογώντας του έλεγε: «Πάμε για να προσευχηθούμε στην εκκλησία και όχι για αλλού!».

Ο Μουζαφέρ Μπέη τότε μείωνε την ταχύτητα και ανταπέδιδε με χαμόγελο το χιούμορ του Γέροντα.

Θα σας διηγηθώ και κάποια ευτράπελα, που νομίζω ότι ο γέροντας δεν θα είχε πρόβλημα να μαθευτούν. Υπήρξαν περιπτώσεις, σε καθημερινές μέρες, που είχε μεγάλη κίνηση στο δρόμο και για να είναι ο Γέροντας στην ώρα του ο Μουζαφέρ Μπέη δεν σταματούσε στα φανάρια και οδηγούσε επάνω από τα πεζοδρόμια! Όταν κατεβαίναμε από το αυτοκίνητο, ο μακαριστός επαινούσε τους Τούρκους ως οδηγούς. Στην Πόλη τότε αυτά τα φαινόμενα δεν ήταν ασυνήθιστα.

Σε όλες τις διαδρομές με τον Γέροντα είχαμε ένα πολύ ευχάριστο ταξίδι με ωραίες συζητήσεις. Στα μετέπειτα χρόνια είχε οδηγό τον Ιμπραήμ Μπέη, ο οποίος καταγόταν από τη Μικρά Ασία. Όταν πηγαίναμε για φαγητό σε εστιατόρια μαζί ή με άλλους, τον καλούσε στο τραπέζι και έτρωγε μαζί μας. Μιλούσαμε ελληνικά και δεν γνώριζε τη γλώσσα μας, όμως ο Γέροντας τον έδινε το λόγο να πάρει μέρος στις συζητήσεις μας στην τουρκική γλώσσα. Ο Ιμπραήμ Μπέη τον σεβόταν, τον αγαπούσε πολύ και τον θαύμαζε για την αρχοντιά και την ευγένειά του.

Μία μέρα ο Ιμπραήμ Μπέη παρουσιάστηκε στον Γέροντα με βαμμένα ξανθιά μαλλιά. **Τα ελαφριά μογγολικά χαρακτηριστικά και το κοντό ανάστημά του σε συνδυασμό με το βαμμένο μαλλί του, στα 60 του χρόνια, προκαλούσαν γέλιο στο περιβάλλον του Γέροντα, όπως και στο Πατριαρχείο και αλλού**. Ο Γέροντας τότε είχε εκνευριστεί με την περίεργη εμφάνισή του και τον συμβούλευσε πώς να ξεβάψει τα μαλλιά του.

Πρόλαβα και έβγαλα αναμνηστική φωτογραφία μαζί του, παρότι ο Γέροντας του είχε δώσει άδεια μέχρι να ξεβάψουν τα μαλλιά. Κάποια στιγμή ρώτησα τον Γέροντα, γιατί ο οδηγός έβαψε τα μαλλιά του ξανθά και μου απάντησε: «Κάποιος βλάκας φίλος του του είπε: «Γέρασες. Για να φαίνεσαι νέος, βάψε τα μαλλιά σου ξανθά και αυτός τον άκουσε και ήρθε σε αυτή την κατάσταση».

Ο Γέροντας ήταν κοινωνικός και έλεγε τα πράγματα με το όνομά τους. Μετά από μερικά χρόνια ο οδηγός σταμάτησε να εργάζεται και απέκτησε έναν άλλον, ονόματι Τζέκν, ο οποίος ήταν νέος, μορφωμένος, ευγενικός, με πνεύμα της σύγχρονης εποχής.

Ο Γέροντας τα τελευταία χρόνια στους Τούρκους είχε γίνει ιδιαίτερα αγαπητός, συμπαθητικός, επειδή τον διέκρινε ευγένεια και αρχοντιά, την οποία και αναζητούσαν στους ανθρώπους. Πριν μερικά χρόνια μου είχε διηγηθεί ότι είχε πέσει στην Χαλκηδόνα (Καδήκιοϊ). Αμέσως έτρεξαν οι Τούρκοι να τον σηκώσουν και να τον βοηθήσουν να επιστρέψει στο σπίτι του. **Δεν είχε ποτέ του μίσος και φανατισμό, αν και σε παλαιές εποχές δεν αντιμετωπίστηκε σωστά από κάποιους. Εκείνος πάντα ήταν ευγενικός και φιλικός**. **Σκεφτείτε ότι στην κηδεία του ο δήμαρχος της Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου τον τίμησε με στεφάνι.**

Το βιογραφικό του μακαριστού

Ο μακαριστός Μητροπολίτης Γέρων Νικαίας Κωνσταντίνος αποφοίτησε από τη Θεολογική Σχολή της Χάλκης το 1950. Την ίδια χρονιά, στις 17 Δεκεμβρίου χειροτονήθηκε διάκονος από τον Μητροπολίτη Δέρκων Ιάκωβο.

Στιγμιότυπο από τη χειροτονία του διακόνου Κωνσταντίνου Χαρισιάδη στον Ναό του Αγίου Γεωργίου Μακροχωρίου, 17 Δεκεμβρίου 1950 (Π. Βαλσαμίδης, *Η ιστορία του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Μακροχωρίου Κωνσταντινουπόλεως*, Θεσσαλονίκη 2015, σ. 203).

Χειροτονία του διακόνου Κωνσταντίνου Χαρισιάδη από τον Μητροπολίτη Δέρκων Ιάκωβο, 17 Δεκεμβρίου 1950 (Π. Βαλσαμίδης, *ό.π.*, σ. 67).

Πρεσβύτερος έγινε στις 22 Απριλίου 1956 από τον Μητροπολίτη Ικονίου Ιάκωβο. Υπηρέτησε ως Διάκονος της ενορίας αγίου Γεωργίου Μακρυχωρίου της Μητροπόλεως Δέρκων (1950-1952) και στη συνέχεια ως Αρχιδιάκονος της Μητροπόλεως Δέρκων (1952-1953). Στις 15 Νοεμβρίου 1966 διορίστηκε καθηγητής της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Στις 16 Ιανουαρίου 1972 χειροτονήθηκε στον Πατριαρχικό ναό του αγίου Γεωργίου στο Φανάρι τιτουλάριος Επίσκοπος Απολλωνιάδος, Βοηθός Επίσκοπος της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως. Διετέλεσε Αρχιερατικώς Προϊστάμενος της Περιφέρειας Ταταούλων από τον Μάρτιο μέχρι τον Ιούλιο του 1972 και Πρωτοσύγκελλος του Πατριαρχείου από τον Ιούλιο του 1972 μέχρι τον Μάρτιο του 1974. Στις 26 Μαρτίου 1974 εξελέγη Μητροπολίτης Πριγκηπονησίων και στις 15 Μαρτίου 1977 Μητροπολίτης Δέρκων. Στις 29 Αυγούστου 2011 εξελέγη Μητροπολίτης Νικαίας. Εκοιμήθη στην Κωνσταντινούπολη στις 8 Απριλίου 2021.

Αναμνηστική φωτογραφία του κατηχητικού της κοινότητας Μακροχωρίου με κατηχητή τον διάκονο Κωνσταντίνο Χαρισιάδη, 1952 (Π. Βαλσαμίδης, *ό.π.*, σ. 60).

Βιογραφικό Καθηγητή Πασχάλη Βαλσαμίδη

Ο Πασχάλης Βαλσαμίδης γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Διδάχτηκε τα εγκύκλια γράμματα στην Αστική Σχολή Θεραπείων, στο Ζωγράφειο και στο Λυκειακό Τμήμα της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Είναι απόφοιτος της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κάτοχος μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος. Ασχολείται με τους Ελληνορθοδόξους της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και της σύγχρονης Τουρκίας. Επίσης, με την ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, την ιστορία και εκπαίδευση των Τούρκων της Μακεδονίας (19ος αιώνας-1924), καθώς και με την

τουρκική γλώσσα και λογοτεχνία. Δημοσίευσε αρκετά βιβλία και άρθρα σε επιστημονικά και διεθνή περιοδικά, σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων, σε τιμητικούς τόμους, στον τύπο και στο διαδίκτυο. Συμμετείχε με εισηγήσεις σε επιστημονικά και διεθνή συνέδρια και έχει δώσει διαλέξεις στην Τουρκία.